

POST VOOR SPEELPLEINWERKERS *Driemaandelijks publicatie - december 2020*

Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) vzw
Lange Ridderstraat 22 - 2800 Mechelen

VU: Bert Breugelmans
P/706226

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afgiftekantoor Mechelen

Pit

VDS

N 20

TIENERS OP HET SPEELPLEN

"TIENERS
VOOR DUMMIES"

MAGAZINE VAN DE VLAAMSE DIENST SPEELPLEINWERK

TUSSEN KIND EN ANIMATOR

tekst: Tine Bergiers - Expert Spelen
en Bovenlokale ondersteuning

Tieners. Niet simpel, maar ongelooflijk interessant om met deze leeftijdsgroep aan de slag te gaan. Ze kunnen veel, willen het daarom niet altijd en kijken hard op naar animatoren. Nadat de VDS samen met Formaat gedurende twee jaar een project rond tieners deed, had ik jullie met plezier de ultieme tip, dé formule of het wondermiddel voorgesteld om met tieners te werken. Maar laat ik jullie nu al uit die illusie halen. Die bestaat niet. Werken met tieners is net als trippen in de lift. Het gaat op en af. En dat maakt tieners juist zo'n interessante doelgroep op jullie speelplein. Geen kind meer en (nog) geen animator. Eén hoopje hormonen, een wisselende hoop interesses en minstens evenveel lawaai in de

cibels. Heerlijk toch?

Tieners leven in hun eigen wereld. En die wereld verandert razendsnel. Het is een uitdaging om te kunnen volgen. Wat de ene dag cool is, krijg je de volgende dag niet meer verkocht. Er bestaat ook geen standaard tiener. 'Tiener zijn' is de fase tussen kind en (jong)volwassen zijn. Elke tiener beweegt zich op zijn eigen tempo in deze fase. Er zijn tieners die niets willen weten van 'spelletjes spelen' en tieners die helemaal opfleuren van te mogen helpen bij de kleuters. Toch is er één ding waar je zeker van mag zijn. Een tiener wil zichzelf kunnen zijn.

Geef ze letterlijk én figuurlijk ruimte. Geef ze het mandaat om mee eigenaar te zijn van hun tienerwerking. Zorg ervoor dat

élke tiener zijn of haar plekje vindt op jouw speelplein. Tieners bezitten ongelooflijk veel talenten die ze zelf nog niet altijd hebben ontdekt. Zorg ervoor dat jouw speelplein hun veilige haven is om op ontdekking te gaan naar die talenten. Het is de leeftijdsgroep die het vaakst wordt vergeten en toch is het dé link met jullie animatorenploeg. Investeren in tieners is investeren in je speelplein. En zoals ik al zei: er is geen succesformule. Via deze Pit, willen we een aantal bevindingen uit ons project rond tieners en uit onze speelpleinbegeleidingen delen en je inhoud aanreiken om de kans op succes met tieners te vergroten. Aan de slag!

tie·ner (de; m,v,x; meervoud: *tieners*)

Met tieners bedoelen we de speelpleiners die de lagere school voorbij zijn, de twaalf- tot vijftienjarigen dus. Geen kind meer maar ook nog geen animator. De VDS is ervan overtuigd dat het speelplein voor

tieners een uitdagende en toffe plaats kan zijn. Want hoe je het ook draait of keert: ook tieners vinden een echt vakantiegevoel belangrijk en geven dit graag zelf mee vorm. Tieners als doelgroep zorgt er bovendien voor dat het

gat tussen 'kind' en 'animator' gedicht wordt: er ontstaat doorstroming naar de animatorenploeg.

speelplein.net/tieners

TIENERS VOOR DUMMIES

Tieners op je speelplein, hoe pak je dat nu aan? Deze groep jongeren van 12 tot 15-jarigen zorgt er soms voor dat speelpleinanimatoren en -verantwoordelijken met de handen in het haar zitten. Want hoe zorg je ervoor dat tieners de nodige vrijheid krijgen, binnen het bestaande speelpleinkader? Gelden op het speelplein dezelfde regels voor tieners als voor andere kinderen of worden er andere afspraken gehanteerd voor hen? Kortom, hoe laat je tieners écht tiener zijn op het speelplein?

De resultaten van onze bevraging die we na de zomervakantie van 2020 lanceerden, liegen er niet om. [1 op 3](#) speelpleinwerkingen had voor tieners geen "normaal" aanbod deze zomer: het gaat hier over de tieners, of om het 'overgangsjaar' van de 12- of 13-jarigen, die gewoonlijk nog op het speelplein blijven, maar nu (bv. wegens

de mondmaskerplicht) niet toegelaten werden. Meestal was er bij de tieners en hun ouders wel begrip; soms werden er een aantal losse activiteiten voor deze groep voorzien. Dit vormt een extra reden om komende vakanties nog meer in te zetten op deze groep jongeren. Want investeren in tieners is investeren in de toekomst.

De tieners van vandaag zijn misschien wel de animatoren van morgen. Bovendien bied je op het speelplein een veilige omgeving voor tieners aan om zichzelf en de anderen te leren kennen. Je biedt hen kansen aan en bent veel meer dan alleen een plek waar tieners rondhangen.

HET LEVEN ZOALS HET IS...

EEN TIENER

Iedereen kent de clichés intussen wel: tieners zijn onhandig, vaak lui, hebben nood aan aandacht en willen vooral hangen met hun vrienden. Maar er zit veel meer in hen. Bovendien, de universele tiener bestaat niet. Er zijn zoveel onderlinge verschillen dat het onmogelijk is om hen over dezelfde kam te scheren. En maar goed ook!

DE LEEFWERELD VAN TIENERS

Tieners willen zelf zin kunnen geven, dat betekent: zelf beslissingen nemen met betrekking tot de invulling van die tijd, plannen maken, inspraak hebben... Ook al houdt dat soms in dat je op je bek gaat, of dat je even niet weet wat doen. In hun vrije tijd willen tieners graag proeven van hun vrijheid, maar ze hebben net zo goed een veilige haven nodig, een kader om hun ding te doen. Volledige vrijheid vraagt verantwoordelijkheden waar tieners op die leeftijd nog niet altijd over

"ZE BREIDEN HUN LEEFWERELD EN INTERESSES UIT ONDER INVLOED VAN SOCIALE MEDIA EN VRIENDEN"

beschikken, wat hen onzeker kan maken. Vandaar dat ze wel eens schouderophalend zwijgen als je hen vraagt waar ze nu eigenlijk zin in hebben. Een afgebakende vrijheid biedt de tienergroep echter welgekomen grenzen, veiligheid en neemt een pak onzekerheid weg.

Ze zijn bezig met eigen interesses: ze breiden hun leefwereld en interesses uit onder invloed van sociale media en vrienden. Ze bepalen zelf hoe ze denken, hoe ze eruit zien en wat ze goed of niet goed vinden. Hierdoor zijn tieners vaak alleen maar met zichzelf bezig en worden ze wel eens egocentrisch genoemd.

Tieners willen ontdekken en uitdagingen aangaan: Dat doen ze

door zelf veel dingen te mogen doen, door uitgedaagd te worden, door vragen te (kunnen) stellen, door hun nieuwe vaardigheden uit te testen, ergens naartoe te trekken waar ze nog nooit zijn geweest, nieuwe dingen te beleven, net over hun grens te gaan, hun technische kennis te vergroten... Tieners willen uitdagingen en erbij zijn als de groep op avontuur gaat.

Ze willen ontmoeten: door met z'n allen in de zetel te hangen en zo elkaar en zichzelf beter te leren kennen, om op die manier de wereld beter te leren kennen, door samen actie te ondernemen, door hun plaats in de groep te ontdekken, nieuwe vrienden te maken, samen fun te maken...

7 TIPS VAN TIENERS VOOR JE SPEELPLEIN:

Sabine Miedema van Kind & Samenleving deed onderzoek naar tieners en een lokaal vrijetijdsbeleid. Na dit onderzoek lanceerde ze een filmpje boordevol tips over tienervriendelijke plekken en voorzieningen, over een helder vrijetijdsaanbod en ondersteuning van informele vrije tijd en over hoe je communicatie en inspraak aanpakt.

1 Maak werk van plekken waar wij van nature komen: ga op uitstap met de tieners naar plekken waar ze graag rondhangen: het skatepark, het park, het station, de winkelstraat...

2 Werk aan een publieke ruimte waar wij ons welkom voelen: ga op pad en ontdek samen leuke, nieuwe plekken in je gemeente of stad. Begin op gekende plaatsen, maar verken daarna eens de omliggende straten. Wie weet ontdek je samen een nieuwe hotspot?

3 Geef ons een vrijetijdsaanbod met duidelijke afgelijnde activiteiten: we we-

ten graag wat we gaan doen tijdens een middagje speelplein: gaan schaatsen, paintballen, muurklimmen, zwemmen...? Om- schrijf duidelijk je activiteit en zorg ervoor dat ze soms exclusief voor tieners zijn.

4 We krijgen niet alles zelf georganiseerd... help ons daarbij: we willen soms activiteiten doen waar we zelf niet zo- maar naartoe kunnen, we willen soms avontuurlijke dingen doen, we willen soms dingen doen die je enkel in grotere groep kan doen... Ondersteun tieners in hun voorstellen en zorg ervoor dat hun ideeën uitvoerbaar worden. Zorg ervoor dat ze ook informeel een plek krijgen in je werking, voorzie bijvoorbeeld een plek waar ze kunnen rondhangen op het speelplein.

5 Maak het onbereikbare be- reikbaar: organiseer activi- teiten waar tieners interesse in

hebben, maar niet altijd naar- toe mogen of durven. Organi- seer een tienerfuif, een open- luchtcinema...

6 Gebruik Instagram, maar betrek ook de scholen en ouders: zorg ervoor dat je pro- mo maakt via kanalen waar tien- ers vaak gebruik van maken. Probeer ook samen met de ge- meente of de school activitei- ten op te zetten. Zo zullen ou- ders sneller akkoord gaan dat hun tiener deelneemt aan een activiteit.

7 Vraag het ons gewoon: ga in gesprek met tien- ers. Dat kan via een georgani- seerd inspraakmoment maar je kan ook tieners op straat aan- spreken. Zo krijg je recht- streeks input van tieners en hoef je niet te raden wat ze vinden van je aanbod of wat ze nu echt leuk vinden.

TIENERS OP JE SPEELPLEIN

PRIKKELENDE OMGEVING

Heb je er al eens aan gedacht om een tienerlokaal te installeren, exclusief voor de tieners? Een tienerlokaal op het speelplein hoeft niet groots te zijn. Denk creatief: een oude bus, container, tent, nabijgelegen jeugdhuis, boomhut, een stuk afdak... **Besprek samen met de tieners hoe het lokaal eruit gaat zien, zo maken ze er hun eigen plek van.** Al gedacht aan kringloopwinkels of zoekertjes om aan enkele oude zetels te raken? Restjes (krijtbord)verf, doeken en gezellige lampjes doen de rest.

MATERIAAL

Denk aan **materiaal dat uitdagender is, technischer, meer ingewikkeld, waar meer zorg voor nodig is of waar een zekere handigheid voor vereist is**, bv. een rookmachine, een dj-installatie, paintball geweren, pijl en boog, een BBQ, een skateramp... Tieners hebben al veel vaardigheden ontwikkeld om met meer technisch materiaal overweg te kunnen. En als dat nog niet helemaal zo is, hebben ze er vaak wel interesse voor.

TIP

In de webshop van **MateriaalMagazijn** vind je heel wat cool speelmateriaal voor tieners. Blader door hun aanbod en ontdek leuke speelmogelijkheden! Door dit materiaal enkel voor tieners ter beschikking te stellen, waardeer je tieners in hun eigenheid. www.materiaalmagazijn.be

STIMULEREND AANBOD

Tieners komen vooral af op **vastgelegde, zeer duidelijk afgelijnde activiteiten**. Ze willen graag op voorhand weten wat ze gaan doen, zodat ze kunnen afspreken met hun vrienden om samen te gaan. Daarnaast voelen ouders zich comfortabeler om hun tiener naar het speelplein te laten gaan, wanneer ze weten wat er ongeveer op de planning staat.

Naast concrete activiteiten willen tieners graag **ook een beperkte mate van inspraak**. Tieners moeten de mogelijkheid ervaren om hun activiteit zelf nog wat vorm te

kunnen geven. Door ze naar hun hand te zetten of zelf te kiezen wanneer ze starten en eindigen. Tieners willen inspraak in beperkte mate. Ze moeten het gevoel hebben dat ze veel te zeggen hebben en zelf kunnen kiezen, zonder alles open te laten. Voorzie dus ruimte om je planning aan te passen aan de 'mood' van het moment, om je activiteit aan te passen, langer of korter te laten duren en zorg dat je kan inspelen op een tienerimpuls van het moment.

Daarnaast willen ze soms gewoon wat rondhangen. Een kleuter die wat prutst in de zandbak is 'op ontdekking' en 'aan het leren', maar een tiener die niets doet vindt men al snel 'vervelend'. En toch... Naast een georganiseerd, vastgelegd aanbod, geef je tieners ook best **de tijd en ruimte om niets te doen**. Ook op het speelplein moet er plaats zijn voor tieners om gewoon wat rond te hangen, muziek te luisteren, een filmpje te kijken of een TikTok te maken onder vrienden.

TIENERS IN HET SPEELAANBOD

Moet je nu een aparte werking organiseren voor tieners of doen ze gewoon mee in het reguliere speelaanbod? Beide manieren van werken hebben voordelen, maar zeker ook nadelen. Of je nu kiest voor een apart of geïntegreerd systeem, het is belangrijk dat je tieners ergens een symbolische plek kan geven. Zoek uit wat voor jouw speelplein de beste aanpak is.

DE VOORDELEN VAN... TIENERS IN HET 'GEWONE SPEELAANBOD'

In dit systeem is er interactie met alle speelpleinkinderen en zijn er kansen om samen iets te doen.

Bovendien spelen tieners ook graag met jongere kinderen en omgekeerd. Samenspelen kan voor beide groepen een uitdaging zijn. Kinderen van verschillende leeftijden leren van alles aan elkaar en van elkaar. Daarnaast kunnen tieners hier de kans krijgen om bepaalde verantwoordelijkheden op te nemen ten opzichte van de jongere kinderen (maar dat mag geen verplichting zijn).

In dit systeem hebben ze niet het gevoel dat ze iets missen maar dat ze juist meer keuze hebben. En die keuze maken ze meer zelf dan in groep.

DE VOORDELEN VAN... TIENERS IN EEN 'APARTE WERKING'

Een aparte werking zorgt ook voor een aparte sfeer en eigen groepsgevoel. Er zijn ook meer kansen om aparte animatoren in te zetten die zich specialiseren en zo een echte tienerwerking te ontwikkelen. Tieners ervaren meer inspraak in dit systeem, waar ze eigen regels en verantwoordelijkheden hebben. Een aparte werking voelt aan als iets 'extra' en dat is voor hen net iets specialer. De tieners kunnen zich profileren tegenover anderen, wat identiteitsvorming en groepsvorming bevordert. De andere kinderen zien een aparte werking als een plek waar ze naartoe kunnen als ze 'groot' zijn, iets om naar uit te kijken op het speelplein.

IN DE PRAKTIJK OP HET SPEELPLEIN

- De tieners doen mee in de gewone werking en hebben af en toe speciale activiteiten. Je biedt dus af en toe exclusieve activiteiten aan die je speciaal voor tieners ontwikkelt of organiseert.
- In het open speelaanbod hebben de tieners wel hun eigen lokaal met eigen materiaal, andere kinderen mogen niet

binnen in dat lokaal.

- De aparte tienerwerking volgt in de voormiddag wel het gewone speelaanbod.
- Tieners komen in de voormiddag toe wanneer ze willen en hangen wat rond op het speelplein, in de namiddag doen ze mee aan een vaste activiteit.
- Tijdens de middagpauze hoeven de tieners niet bij de andere kinderen hun boterhammen op te eten. Ze mogen die op hun eigen plek opeten.
- De tieners mogen kiezen of ze naar de tienerwerking komen of meedoen op het 'gewone' speelplein.
- Met het inschrijvingsgeld dat de tieners betalen, kunnen ze zelf beslissen wat ze ermee gaan doen. Ze kunnen er bijvoorbeeld een ijsje mee kopen of ze kunnen het geld sparen voor een grotere investering of uitstap.
- De tieners mogen zelf iets organiseren: bv. bouwen voor de andere kinderen (spookhuis, doolhof...) of een deel van de animatie uitwerken.
- Op maandag en dinsdag wordt hetzelfde bosspel gespeeld. Maandag mogen de tieners het spel spelen, dinsdag de 9-10 jarigen.

7 ASP TIEN

1 EEN STIMULERENDE TIENEROMGEVING

Hoe ziet de tienerinfrastructuur eruit? Waar zitten de tieners? Hebben ze een eigen lokaal? Wie mag er allemaal binnen?

Zijn hier regels over? Wanneer mogen ze er zitten? Welk materiaal hebben tieners ter beschikking? Is er exclusief materiaal voor

tieners of delen zij alles met de rest van het plein? Zijn er bepaalde regels omtrent dit materiaal? Is er voldoende materiaal?

2 EEN PRIKKELEND AANBOD

Welke thema's leven bij tieners? Is er apart budget voor de tieneractiviteiten? Krijgen de tieners soms de kans om zelf als animator aan de

slag te gaan en een activiteit te begeleiden? Hebben ze inspraak in hun activiteitenaanbod? Is er plaats voor speelimpulsen op tiener-

maat? (bv. lasershootplek, eigen zwembad bouwen, ...) Zijn er extraatjes die het leuk maken voor de tieners (bv. tienerweekend)?

3 HOUDING VAN JE ANIMATOREN

Is de houding van je animatoren tiener-proof? Wie mag er leiding geven aan de oudste groep? Sluit de leefwereld van de animatoren aan bij de leefwereld van de

tieners? Worden er animatoren uitgedaagd om bij de tieners te staan? Moeten tieners altijd meedoen of kunnen ze op het moment zelf beslissen? Worden de regels en

afspraken samen opgesteld met de tieners? Hoe wordt er omgegaan met buitensporig gedrag? Kunnen tieners met een beperking deelnemen aan de tienerwerking?

4 PRAKTISCHE ORGANISATIE

Is de praktische organisatie afgestemd op tieners? Hoe schrijven tieners zich in? Mogen tieners gewoon vrienden meenemen? Waar eten de tieners? Tussen de

rest? Moeten de tieners de animatie meevolgen? Heeft de tienerwerking een andere naam, al dan niet zelfgekozen? Mogen andere kinderen in het tienerlo-

kaal/spelen met het tienermateriaal? Mogen ze tijdens de pauze op hun GSM? Mogen ze dan alleen in het tienerlokaal (bv. om op de Playstation te spelen)?

5 DOORSTROMING VAN TIENER NAAR ANIMATOR

Staan jullie nu al stil hoe je de tieners kan laten doorgroeiën naar animatoren? Worden de tieners ook 'bui-

ten de uren' betrokken bij de werking (bv. een keertje proeven van een moni-activiteit)? Hoe worden de laatste

jaars tieners aangesproken als ouders? Hoe maak je promotie voor je activiteiten? Doe je wel eens zot?

6 BEREIKEN VAN TIENERS

Welk imago heeft je speelplein bij de tieners in je gemeente? Via welke communicatiekanalen verspreid je je aanbod naar

tieners? Welke communicatiekanalen gebruik je? Zijn die afgestemd op tieners en hun leefwereld? Of krijgen tieners dezelfde brochure

met het speelpleinaanbod als ouders? Hoe maak je promotie voor je activiteiten? Doe je wel eens zot?

7 EEN TIENERBELEID

Wordt er structureel nagedacht over de tieners? Zijn de tieners een vast puntje op de (stuurgroep)agenda?

Zijn de tieners mee opgenomen in de visietekst van jullie speelplein? Heb je nagedacht hoe je tieners

kan werven om animator te worden? Is dit ingebed in jullie werking?

OBJECTEN VAN JE WERWERKING

			1	2	3	4			
5	6	7	8	9	10	11			
12	13	14	15	16	17	18			
19	20	21	22	23	24	25			
26	27	28	29	30					

2
EEN
PRIKKELEND
AANBOD

1
EEN STIMULERENDE
TIENEROMGEVING

3
HOUDING VAN JE
ANIMATOREN

5
DOORSTROMING VAN
TIENER NAAR ANIMATOR

Nog meer inspiratie nodig?

WWW.SPEELPLEIN.NET/TIENERS

PRODUCTEN

TIENERS IN HET OPEN SPEELAANBOD

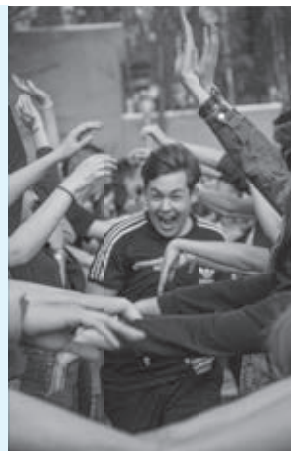
Het boek 'intens spelen in de praktijk' toont je hoe je via keuze en variatie tot intens speelplezier op je speelplein kan komen. Dossier 8 van dit pocketboek focust op het speelplezier van tieners.

www.speelplein.net/intensspelen

VORMING TER PLAATSE OVER TIENERS

Tijdens deze vorming leert je animatorenploeg de leefwereld van tieners kennen, ontdekken ze hoe ze een prikkelend aanbod voor hen voorzien en hoe ze als begeleider voor deze groep kunnen staan. Nu ook digitaal mogelijk!

www.speelplein.net/vormingterplaatse

AGENDA

25 FEBR. 2021 STUDIEDAG TIENERS

- Digitaal

Tieners zijn niet gebonden aan één vrijetijdsaanbod. Ook Formaatz vzw ging de afgelopen jaren aan de slag om tieners beter te doorgronden en hen een plekje te geven. Op deze studiedag leggen we onze inzichten samen en kijken we welke kruisbestuiving er kan plaatsvinden tussen speelplein en open jeugdwerk om de tieners in je gemeente te blijven boeien.

31 DEC. 2021 DEADLINE LIDMAATSCHAP

Wordt jouw speelplein opnieuw lid in 2021? Laat het sowieso weten via de persoonlijke link die je speelpleinverantwoordelijke ontving op 27 oktober. Op onze website kan je zien welke speelpleinen alvast opnieuw zijn aangesloten.

www.speelplein.net/lidwoorden

7, 14, 28 JAN. & 4 FEBR. 2021 VORMINGSAANBOD STARTERS

Vier donderdagen lang dompelen we nieuwe speelpleinverantwoordelijken onder in de jeugdwerkmethodiek speelpleinwerk. Samen met andere speelpleinverantwoordelijken die (net) gestart zijn kom je de basis te weten van speelpleinwerk. Een vliegende start waarna je je nog altijd verder kan verdiepen in alle andere speelpleinthema's.

www.speelplein.net/starters

*Regionaal aanbod vorming,
studiedagen en trefmomenten
vind je op
speelplein.net/kalender*